Collegevoorstel

Onderwerp	Verlengen overeenkomsten Jeugdhulp
Eenheid/team	CZ Adviespool
Zaakkenmerk	Z/26/284958
Documentkenmerk	D/26/961421
Vertrouwelijkheid	Embargo
Portefeuillehouder	M. Wessels
Datum vergadering	

Toelichting voor de openbare besluitenlijst

Op 1 januari 2025 zijn de huidige regionale overeenkomsten voor jeugdhulp ingegaan. Deze lopen tot en met 31 december 2028 en kunnen worden verlengd tot uiterlijk 31 december 2030. In 2026 is gestart met de Oriëntatie Inkoop naar de toekomstige regionale inkoop van jeugdhulp. Op basis van de uitgevoerde impactmeting en scenarioanalyse wordt regionaal voorgesteld de huidige overeenkomsten te verlengen en toe te werken naar nieuwe regionale overeenkomsten per 1 januari 2031.

Het college heeft besloten in te stemmen met de voorgestelde verlenging en een amendement in te dienen op de voorliggende besluitvorming in het algemeen bestuur van SamenTwente. Met het amendement wil Almelo borgen dat de periode tot de nieuwe inkoop wordt benut om fundamentele keuzes te maken over de toekomstige inrichting, bekostiging en sturing van de regionale jeugdhulp. Voor het segment Ambulant neemt het college na de besluitvorming in het algemeen bestuur afzonderlijk een besluit, omdat dit segment geen onderdeel is van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente.

Voorgesteld besluit

1. In het algemeen bestuur SamenTwente van 11 november in te stemmen op de volgende punten:
    1. De overeenkomsten voor de segmenten Wonen & Verblijf en Crisis te verlengen tot en met 31 december 2030, het Algemeen Bestuur van SamenTwente is bevoegd te besluiten over de verlenging van deze overeenkomsten op grond van de Gemeenschappelijke regeling.
    2. Opdracht te geven aan SamenTwente/OZJT om de knelpunten uit de impactmeting te vertalen naar concrete verbetermogelijkheden die binnen de huidige inkoop en uitvoering gerealiseerd kunnen worden.
    3. Opdracht te geven aan OZJT/Samen14 om de nieuwe regionale inkoop van jeugdhulp voor te bereiden en de richtinggevende kaders hiervoor in 2027 uit te werken en ter besluitvorming voor te leggen.

2. De instemming met dictumpunt 1a is onder de voorwaarde dat er een amendement wordt ingediend om hieraan de volgende tekst toe te voegen: “zodat in oktober 2027 fundamentele keuzes kunnen worden gemaakt voor een andersoortige inkoop voor wat betreft inrichting, bekostiging en organisatie van de jeugdhulp.”
3. Indien zich tijdens de bespreking in het algemeen bestuur een andere optie voordoet, de wethouder het mandaat te geven om tot een ander besluit te komen.

Inleiding

Op 1 januari 2025 zijn de huidige regionale overeenkomsten voor jeugdhulp ingegaan. Deze lopen tot en met 31 december 2028 en kunnen worden verlengd tot en met 31 december 2030. De inkoop bestaat uit de segmenten Ambulant, Advies & Expertise, Crisis en Wonen & Verblijf. Het algemeen bestuur van SamenTwente is bevoegd te besluiten over verlenging van de overeenkomsten voor Advies & Expertise, Crisis en Wonen & Verblijf. Voor Ambulant is besluitvorming door de colleges van de veertien Twentse gemeenten nodig. Dit geldt ook voor medicatiecontrole met medische comorbiditeit. Voor de periode vanaf 2029 ligt daarmee de keuze voor om de bestaande overeenkomsten te verlengen of over te gaan tot een nieuwe regionale inkoop.

Tegelijkertijd werken de veertien Twentse gemeenten en SamenTwente/OZJT via de Prioritaire Agenda Jeugdzorg 2026-2032 aan een fundamentele verandering van de jeugdhulp. Daarbij gaat het onder andere om het versterken van de toegang, het terugdringen en anders organiseren van residentiële jeugdhulp, versterking van de regionale sturing en ontwikkeling van strategisch partnerschap. Deze ontwikkelingen zijn bepalend voor welke jeugdhulp in de toekomst regionaal wordt ingekocht, bij hoeveel en welke aanbieders en onder welke voorwaarden.

Oriëntatie Inkoop

De impactmeting (D/26/961821) en de scenarioanalyse vormen gezamenlijk fase 0 van de Oriëntatie Inkoop. Op basis hiervan wordt regionaal geadviseerd de huidige overeenkomsten te verlengen tot en met 31 december 2030 en toe te werken naar nieuwe regionale overeenkomsten per 1 januari 2031. De regionale keuze voor verlenging is daarmee bepalend voor de positie van Almelo.

Voor Almelo is verlenging een belangrijk punt van zorg. De huidige contractuele afspraken en financiële prikkels blijven langer in stand, terwijl er een aanzienlijke besparingsopgave binnen de jeugdhulp is. Dit kan de realisatie van de besparingsmaatregelen onder druk zetten. De mogelijkheden van Almelo om dit via de regionale contractering zelfstandig te beïnvloeden zijn beperkt. De jeugdhulp moet voor een groot deel verplicht regionaal ingekocht worden volgens de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg en besluitvorming vindt plaats in het algemeen bestuur SamenTwente.

Het is daarom van belang de periode tot een volgende inkoop te benutten om regionaal keuzes te maken over het toekomstige zorglandschap, het aantal en type aanbieders, bekostiging, sturing en monitoring. Het is daarbij van belang dat deze keuzes aansluiten bij de ontwikkeling van stevige lokale teams, minder versnippering en meer grip op kwaliteit en kosten. De

ontwikkeling van de jeugdhulpuitgaven en de realisatie van de besparingsmaatregelen worden gedurende de verlengingsperiode gemonitord, zodat waar mogelijk tijdig kan worden bijgestuurd.

Beoogd effect

1. Het borgen van de continuïteit van de regionaal ingekochte jeugdhulp gedurende de verlengingsperiode.
2. Het benutten van de periode tot 2031 om fundamentele keuzes te maken over zorglandschap, bekostiging, sturing en monitoring en daarmee een nieuwe regionale inkoop voor te bereiden die beter aansluit bij de inhoudelijke en financiële opgaven van Almelo.

Argumenten voor

1.1 De jeugdhulp wordt verplicht regionaal ingekocht

De jeugdhulp wordt gezamenlijk met de veertien Twentse gemeenten regionaal ingekocht. Voor Wonen & Verblijf en Crisis is het algemeen bestuur van SamenTwente bevoegd te besluiten over verlenging. Voor Ambulant is besluitvorming door de colleges van de veertien gemeenten vereist. Almelo kan de continuïteit en inrichting van deze regionaal georganiseerde jeugdhulp daarom niet zelfstandig bepalen en een afwijkende keuze is niet uitvoerbaar. Bij een besluit van de meerderheid in het algemeen bestuur, wordt de verlenging uitgevoerd. Hierdoor is er weinig andere ruimte dan instemmen met verlenging. Dit volgt ook uit de Wet verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg, die gemeenten verplicht om de jeugdhulp grotendeels regionaal in te kopen vanaf 1 januari 2026.

1.2 De verlengingsperiode moet worden benut voor de voorbereiding van een andere fundamenteel andere regionale inkoop

De verlenging is geen eindperspectief. De periode tot een volgende inkoop moet worden benut om fundamentele keuzes te maken over de inrichting van het zorglandschap, bekostiging, sturing, monitoring en de organisatie van de jeugdhulp. De regionale advisering gaat eveneens uit van het benutten van de verlengingsperiode als ontwikkel- en voorbereidingsfase voor een nieuwe regionale inkoop. Almelo wil de jeugdhulp fundamenteel veranderen: minder versnippering, minder aanbieders, meer samenhang met stevige lokale teams en meer grip op kwaliteit, beschikbaarheid en kosten.

1.3 Verlenging borgt de continuïteit van de regionale jeugdhulp

De regionale analyse concludeert dat de richtinggevende keuzes over onder andere scope, bekostiging, sturing en inrichting van het zorglandschap nog onvoldoende zijn uitgewerkt om een verantwoorde nieuwe inkoop per 2029 te realiseren in de regio. Met verlenging blijven de huidige overeenkomsten na 2028 van kracht en wordt de continuïteit van de jeugdhulp gewaarborgd. Dit vergroot de urgentie voor het inzetten op het toekomstbestendig sociaal domein, algemene voorzieningen en stevige lokale teams.

1.4. Verlenging benadrukt de urgentie van inzet in Almelo

Door de regionale verlenging blijven de huidige contractuele afspraken en financiële prikkels langer in stand. Dit vergroot de noodzaak om de maatregelen waar de invloed groot is voortvarend uit te voeren. Het gaat daarbij onder andere om het versterken van de stevige lokale teams, het intensiveren van de samenwerking met een beperkt aantal strategische partners en het versterken van de sturing op instroom, inzet, kwaliteit en kosten. De voortgang en financiële effecten hiervan worden gemonitord en waar nodig wordt bijgestuurd.

Kanttekeningen

1.1 Verlenging zet de haalbaarheid van de besparingsopgave onder druk

De voorgestelde richting raakt de haalbaarheid van de bezuinigingen op het sociaal domein omdat door de vertraging een belangrijk instrument niet, of ten minste beduidend minder, effectief ingezet kan worden. Door verlenging blijven de huidige contractuele afspraken en financiële prikkels langer in stand. Hierdoor zijn de mogelijkheden beperkt om via de regionale inkoop op korte termijn fundamentele wijzigingen door te voeren in bekostiging, sturing en het zorglandschap.

1.2 Almelo is voor de gewenste ontwikkeling afhankelijk van regionale besluitvorming

De regionale inkoop wordt gezamenlijk vormgegeven door de Twentse gemeenten. Almelo kan wijzigingen in de contractering, bekostiging en inrichting van het zorglandschap daardoor niet zelfstandig realiseren. Voor Wonen & Verblijf en Crisis ligt de bevoegdheid tot verlenging bij het algemeen bestuur van SamenTwente. Voor Ambulant is besluitvorming door de colleges van de veertien gemeenten vereist, maar een deel van de zorgvormen moeten verplicht regionaal worden ingekocht volgens de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg. Voor een fundamentele verandering kan Ambulant daarom niet los gezien worden van de overige segmenten. Dit beperkt de directe invloed op het tempo waarin de gewenste veranderingen kunnen worden gerealiseerd.

1.3 Verlenging houdt tegelijkertijd de beperkingen van de huidige contracten in stand

Verlenging betekent dat de bestaande contractuele kaders grotendeels in stand blijven. Daardoor kunnen de gewenste veranderingen niet direct worden gerealiseerd. Dit geldt bijvoorbeeld voor het verminderen van het aantal aanbieders, een andere bekostiging en verdergaande afspraken over samenwerking, sturing en verantwoordelijkheid. De huidige bekostiging bevat bovendien onvoldoende prikkels voor de gewenste transformatie. Een deel van de fundamentele veranderingen kan daarom mogelijk pas bij de nieuwe inkoop volledig worden geborgd.

1.4 Tariefaanpassingen kunnen leiden tot aanvullende financiële druk

Voor verlenging moet worden beoordeeld of de huidige tarieven nog reëel zijn en of aanpassing noodzakelijk is. De uitkomsten van het tarievenonderzoek kunnen leiden tot hogere tarieven en daarmee aanvullende financiële druk voor Almelo. Het besluit over verlenging wordt genomen voordat deze financiële gevolgen volledig bekend zijn. Echter is het verplicht om de tarieven te onderzoeken bij verlenging, maar ook bij een nieuwe inkoop.

Kosten, opbrengsten en dekking

Aan het voorstel zijn geen kosten verbonden.

Toekomstige kosten: De verlenging kan financiële consequenties hebben voor gemeenten. Op grond van de huidige overeenkomsten moet worden beoordeeld of de gehanteerde tarieven nog reëel zijn en moeten deze waar nodig worden aangepast. Hiervoor wordt een tarievenonderzoek uitgevoerd. De financiële gevolgen van eventuele tariefaanpassingen zijn op dit moment nog niet bekend. Het tarievenonderzoek is een verplicht onderdeel van een verlenging, maar ook van een nieuwe inkoop

Uitvoering

Wethouder Wessels amendeert het voorstel B4 regionale inkoop jeugdhulp (D/26/961818) tijdens het AB SamenTwente van 11 november. Almelo stemt in met de verlenging, maar benadrukt hierbij de noodzakelijke tot fundamenteel andere keuzes voor de nieuwe inkoop met een mijlpaal in oktober 2027.

Vervolg na besluitvorming in het college en het AB:

SamenTwente/OZJT krijgt de opdracht om in 2 sporen te werken:

- knelpunten en verbeteringen doorvoeren in de huidige inkoop;
- inrichten proces en uitvoeren nieuwe inkoop jeugdhulp.

De adviesmemo (D/26/961820) geeft de mijlpalenplanning weer voor de nieuwe inkoop Jeugdhulp . De mijlpalen zijn gericht op het aantal aanbieders, de scope van de opdracht, de uitvoeringsvariant en bekostingssystematiek, budget, samenwerking en sturing. Eind 2027 zijn de kaders gereed om in 2028 verder te werken aan het strategisch inkoopdocument en de aanbesteding.

Beide opdrachten aan SamenTwente/OZJT zijn uitgewerkt in de adviesmemo op bladzijde 11 (D/26/961820).

Bijlage(n)

Bijlage 1: Adviesnota AB SamenTwente 11 november (D/26/961818)

Bijlage 2: Adviesmemo regionale inkoop Jeugdhulp (D/26/961820)

Bijlage 3: Rapportage impactmeting (D/26/961821)

Procesinformatie

- Intern overleg:

In de impactanalyse zijn diverse collega's betrokken. Dit betreft de contractmanager jeugd, adviseur beleidsuitvoering, coördinator jeugd, gedragswetenschapper, financieel adviseur en hoofd uitvoering sociaal.

- Afstemming met portefeuillehouder:

Afstemming met de portefeuillehouder heeft plaatsgevonden op 3 november 2026.

- Directie-advies: n.v.t.

B&W voorstel standaard.

Communicatie over het besluit

Regulier.

Embargo tot de besluitvorming in het AB SamenTwente heeft plaats gevonden.

Nadat zowel het algemeen bestuur SamenTwente als de veertien Twentse colleges over de verlenging hebben besloten, worden aanbieders en overige betrokken partners geïnformeerd over de uitkomsten van de besluitvorming. De aanbieders waarmee overeenkomsten zijn gesloten, worden geïnformeerd over de verlenging van de betreffende overeenkomsten.